

Työuraeläke

Kirsi Karvala
Johtava asiantuntijalääkäri
LT, dosentti, työterveyshuollon erikoislääkäri

13.11.2026

VARMA

Aiheita

- Mikä on työuraeläke
- Työuraeläkkeen edellytykset
- Työterveyshuollon rooli
- Tilastoja, esimerkkejä

VARMA

Työeläke-etuudet

Eläkeiän saavuttaminen

- Vanhuuseläke
- Osittainen vanhuuseläke (ove)

Omaisen kuolema

- Perhe-eläke leskelle ja lapsille

Työkyvyn heikkeneminen

- Ammatillinen kuntoutus
- Työkyvyttömyyseläkkeet:
  - Täysi työkyvyttömyyseläke (tke), täysi kuntoutustuki
  - Osatyökyvyttömyyseläke (otke), osakuntoutustuki
  - Työuraeläke (tyre)

VARMA

Työuraeläke

- Eläkevaihtoehto, joka mahdollistaa eläkkeelle siirtymisen hieman ennen ikäluokan alinta vanhuuseläkeikää, jos takana on **pitkä ja rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työura.**
- Työuraeläke on tarkoitettu tilanteisiin, joissa **työkyky on heikentynyt**, mutta **työkyvyttömyyseläkkeen edellytykset eivät täyty.**
- Työn sankari –eläke
- Eläkeuudistuksen 2017 tuote

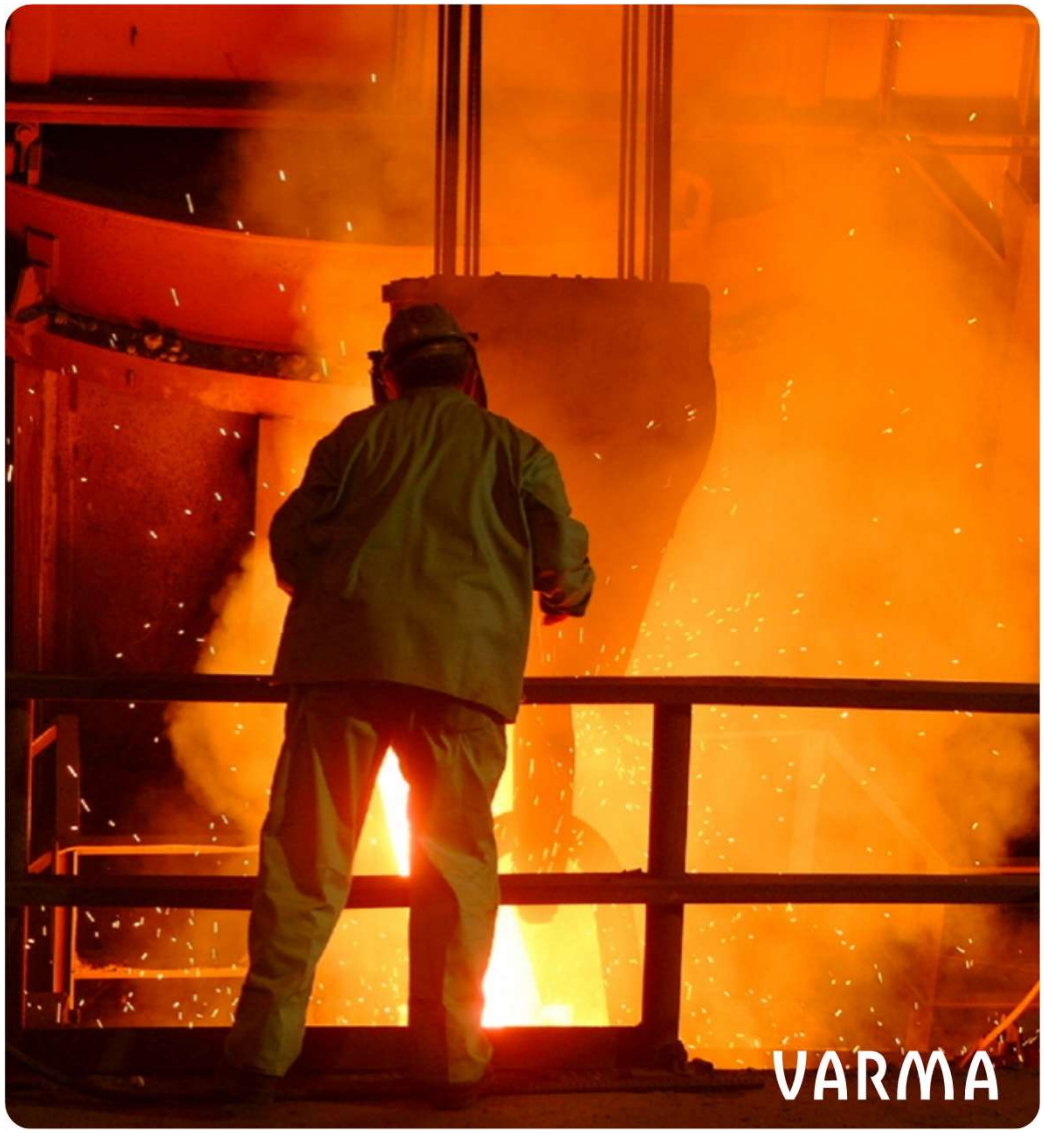

Työuraeläkkeen edellytykset

Ikäraja 63 vuotta

Enimmäiskesto 2 vuotta.

Muuttuu vanhuuseläkkeeksi, kun saavutetaan alin vanhuuseläkeikä.

Työuraeläkkeen alaikäraja nousee samassa tahdissa alimman vanhuuseläkeiän kanssa.

Työhistoriaa 38 vuotta rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavassa työssä

Työskentely on kestänyt vähintään **38 vuotta**, ja se on ollut **päätoimista**.

Työnteko jatkuu tai sen päättymisestä on kulunut enintään yksi vuosi

Rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttava työ jatkuu tai sen päättymisestä tai olennaisesta keventymisestä on enintään vuosi.

Jos on jo myönnetty osatyökyvyttömyyseläke, ei voida myöntää työuraeläkettä.

Työkyky on heikentynyt

Työkyky on heikentynyt sairauden tai vamman vuoksi **pysyvästi**, mutta **vähemmän kuin täyden työkyvyttömyyseläkkeen myöntö edellyttää** (eli vähemmän kuin 3/5).

VARMA

Työuraeläke ja mitä siitä seuraa

Miten haetaan?
Tarvitaan:
- Hakemus
- B-lausunto
- Työnantajan lausunto

Työterveyshuolto
- Arvioi työkykyä
- Neuvoo ja ohjaa
- Kirjoittaa B-lausunnon

Mitä merkitsee eläkkeensaajalle
- Mahdollistaa eläköitymisen 2 v ennen alinta vanhuuseläkeikää
- Eläkkeeseen ei lasketa tulevan ajan eläkettä → tyre on **matalampi kuin tke** → vanhuuseläke jää pysyvästi matalammaksi
- Saa ansaita tyren rinnalla 990,90 €/kk (v. 2026 taso)
- Jos siirtyy ove:lta tyre:lle, ove päättyy, mutta ove:een tehty varhennusvähennys jää pysyväksi
- Jos olisi oikeus sekä otke:en että tyre:en, voi valita kumman ottaa

Työnantaja
- Antaa työnantajan lausunnon
- Tyre: ei vaikutusta maksuluokkaan

Työeläkelaitos
- Neuvoo ja ohjaa
- Tutkitaan aina myös oikeus tke:hen
- Antaa ennakkopäätöksen (voimassa 6 kk)

VARMA

Millainen työ on rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa?

Arvioidaan työtä

- Ei työntekijän ominaisuuksia
- Ei työntekijän kokemusta kuormittumisesta
- Lainsäädännössä ei ole raskaiden ammattien luetteloa

VARMA

Työn rasittavuudesta saadaan tietoa

1. Hakijan oma kertomus työnsä sisällöstä

2. Työterveyslääkärin lausunto, jossa huolellinen työanamneesi

3. Työnantajan kuvaus viimeisen työn sisällöstä

VARMA

Millainen työ on rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavaa? (esim. TyEL § 53)

Työ on sisältänyt **merkittävissä määrin** yhtä tai useampaa seuraavista tekijöistä:

Fyysiset kuormitustekijät

1. Suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä
2. Hengitys- ja verenkiertoelinten erityisen voimakasta kuormittumista
3. Kuormittavia ja hankalia työasentoja
4. Voimaa tai suurta nopeutta vaativia, toistuvia työliikkeitä TAI työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa

Psykososiaaliset kuormitustekijät

5. Erityisen vaativa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttava vuorovaikutteinen työ
6. Jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävä tehtävä, jossa on korkea tapaturmariski tai väkivallan uhka

VARMA

Työn arvioinnissa huomioitavat lisätekijät (esim. TyEL § 53)

Lisätekijät otetaan huomioon työn rasittavuutta ja kuluttavuutta lisäävänä tekijänä

- Poikkeukselliset fysikaaliset tekijät
- Kuormitusta lisäävien suojavarusteiden käyttö
- Toistuvaa yötyötä sisältävä tai muuten kuormittava vuorotyö
- Toistuvat pitkät työvuorot
- Yrittäjillä ympärivuorokautinen sidonnaisuus tuotantoeläimiin

Arviointi tehdään eri tekijöiden yhteisvaikutus huomioiden

Arvioinnissa ei huomioida

- ikää, sukupuolta, muita henkilön ominaisuuksia
- henkilön omaa kokemusta työn kuormittavuudesta
- työpaikan ilmapiiriä yms.
- työttömyyden uhkaa

VARMA

Työn kuormittavuuden arviointi

Kuvauksia, miten työeläkelaeissa mainittuja rasittuneisuutta ja kuluneisuutta aiheuttavia tekijöitä arvioidaan (tekijät 1.-6.)

Huom. Kuvaukset ovat vain esimerkkejä konkretisoimaan, minkä asteista kuormittavuutta työeläkelakien 6 kohdassa tarkoitetaan. Näitä ei tällaisenaan tarvitse löytyä B-lausunnosta.

13.11.2026

VARMA

Edellyttikö työ suurta voimankäyttöä, käsiteltiinkö raskaita taakkoja, oliko pitkiä aikoja lihaksia kuormittavia, hankalia työasentoja (tekijät 1-3)

- Käsin nostamista, kantamista tai työntämistä yli 20 kg taakkoja vähintään 10 kertaa päivittäin
- Käsin nostamista, kantamista tai työntämistä yli 5 kilon taakkoja vähintään 2 kertaa minuutissa vähintään 2 tunnin ajan päivittäin
- Työskentelyä käsi hartiatason yläpuolella vähintään tunnin päivässä
- Työskentelyä seisten tai polvillaan etukumarassa asennossa ilman tukea vähintään tunnin päivässä
- Työ, jossa joutuu käyttämään tärisevää työkalua vähintään 2 tuntia päivässä
- Niskan taipuneita tai kiertyneitä asentoja

VARMA

Sisälsikö työ keskimäärin toistuvasti (tekijä 4)

- Käden suurta puristusvoimaa (vähintään 3 kg kannattelua kättä kohden) eli puristusta, vääntämistä, taakkojen ja työkalun kannattelua vähintään tunnin päivässä?
- Käden tai ranteen toistoliikettä vähintään 2 tuntia päivässä tai useita kertoja minuutissa toistuvia käden työliikkeitä vähintään tunti päivässä?

4. Voimaa tai suurta nopeutta vaativia, toistuvia työliikkeitä TAI työliikkeitä, jotka sisältävät samanaikaisesti käsien puristusta, kiertoa ja voimaa

VARMA

Psykososiaalisen kuormittavuuden arviointi (tekijät 5-6)

Erityisen vaativa ja poikkeuksellista henkistä kuormitusta aiheuttava vuorovaikutteinen työ, esim.

- saattohoidossa tehtävä työ
- psykiatrisessa laitoshoidossa tehtävä työ
- vaativa sosiaalityö esimerkiksi lasten huostaanotoissa
- päihdehuoltoklinikoilla haastavan asiakaskunnan parissa tehtävä työ
- poikkeuksellisen haastava opetustyö esimerkiksi vaikeasti käytöshäiriöisten oppilaiden kanssa.

Jatkuvaa varuillaan oloa tai erityistä tarkkaavaisuutta edellyttävä tehtävä, jossa on korkea tapaturmariski tai väkivallan uhka

- yksintyöskentely etenkin ilta- ja yöaikaan erityisesti tiloissa, joihin on avoin pääsy
- työpaikan sijainti riskialueilla, muun muassa alueilla, joiden väkivalta- ja rikosprofiili on korkea
- päihtyneiden tai väkivaltaisten asiakkaiden tai heidän saattajiensa vastaanotto ja käsittely
- Lisäksi edellytetään, että työssä on korkean tapaturman tai onnettomuuden riski tai toistuvasti ilmeinen väkivallan uhka

VARMA

Käytännön ohjeita lausunnon laatimiseen

1 Tutustu ohjeistukseen

- Varmista, että henkilön työura ylipäätään on 38 vuotta.
- Onko riittävästi tyre-kriteerien mukaisia töitä?

2 Arvioi työkykyä – Tyre tai otke? Vai tke?

- Kuvaa mahdollisuudet jatkaa työssä.
- Jos arvioit henkilön työkyvyttömäksi omaan työhön, ensisijainen etuus sv-päiväraha → tke

3 Kuvaa työ ja sen kuormittavuus

Esimerkkejä:
Valvomotyö: osuus työstä
Kuljetustyö: lastaus ja purku, miten ajankäyttö jakautuu

- Kuvaa nykyinen työ ja tehdyt kevennykset, mutta myös aikaisemmat työt. (Ei hyödytä toistaa lakifraaseja).
- Pelkkä ammattinimike ei riitä, vaan mikä on juuri kyseisen henkilön työn sisältö

4 Kuvaa terveydentila-tiedot

- Kuvaa sairauksien kulku, tehdyt tutkimukset, toimintakyky ym. siten kuin on ohjeistettu tke:ta varten.

VARMA

Esimerkkejä B-lausuntojen työnkuvauksesta

Hyvä kuvaus:

Suurimman osan työurastaan on tehnyt manuaalikoneistusta ja ilmeisesti työnkuva on pysynyt samankaltaisena viime vuosikymmenet. Manuaalista sorvausta on 90 % työajasta ja manuaalista jyrsintää 10 % työajasta. Useimmiten tehdään lyhyitä ajoja, jolloin koneen vieressä pitää seistä melko kokoaikaisesti tekemässä kappaleiden vaihtoa ja säätöjä. Työstettävä kappale (1-15 kg) nostetaan sorviin tai jyrsimeen ja kiinnitetään siihen käsin vääntämällä. Kappaleen sorvauksen aikana voidaan vaihtaa terää pari kertaa (sekin vaatii käsityötä). Sen jälkeen työstetty kappale irrotetaan ja siirretään syrjään. Tällaisia toistoja tulee helposti yli 100 kpl/pv. Työssä seisotaan käytännössä koko ajan ja välillä pitää kurkotella työstökoneen sisään vaihtamaan kappaletta. Manuaalisessa koneistuksessa on kuormittavia ja hankalia työasentoja. Puristusta ja yläraajojen kiertoa tulee. Työssä pitää olla koko ajan tarkkana. Istumaan pystyy kahvi- ja ruokatauoilla.

Ei riitä kuvaukseksi:

Potilas on tehnyt työuran aikana suurta lihasvoimaa edellyttäviä tai lihaksia pitkäkestoisesti kuormittavia työliikkeitä ja työssä on ollut kuormittavia ja hankalia tyäasentoja.

VARMA

Työuraeläkkeelle siirtyneet 2018-2025

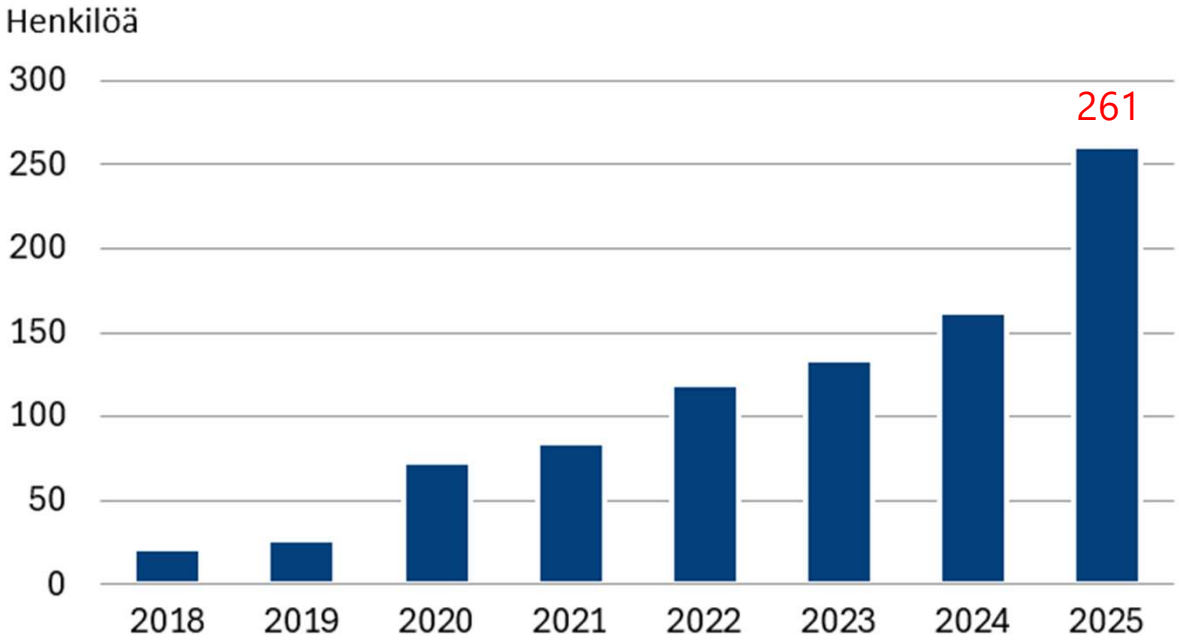

Vuonna 2025 siirtyneet:
- 97 % miehiä
- 74 % tuki- ja liikuntaelinten sairaudet

Lähde: ETK

VARMA

Työuraeläkehakemusten ratkaisut 2025

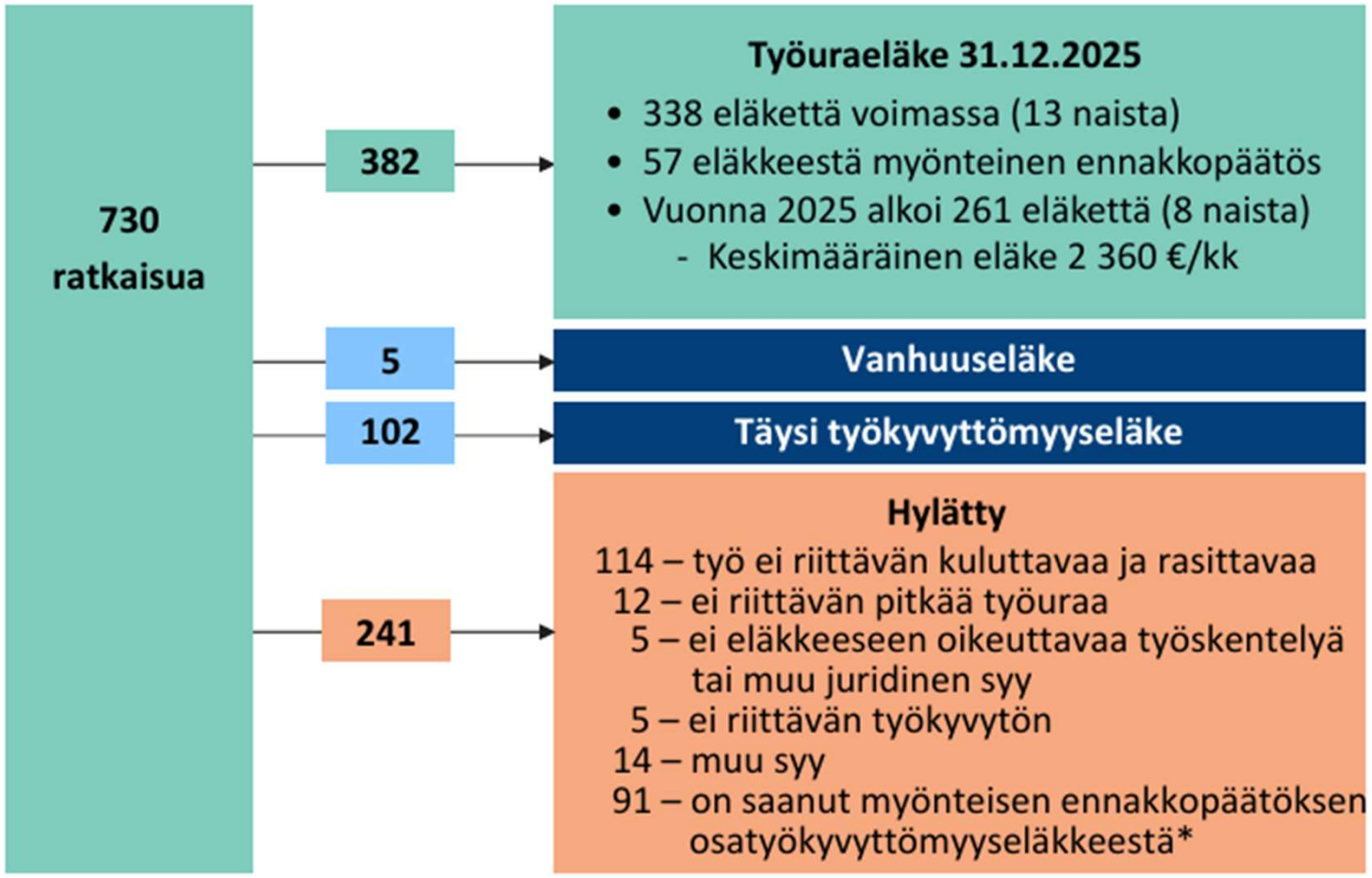

Lähde: ETK

Esimerkkejä ammateista, joissa toimineille on Varmasta myönnetty työuraeläke

- Sähköasentaja
- Leipomotyöntekijä
- Hitsaaja
- Voimajohtoasentaja
- Rakennuspeltiseppä
- Varastotyöntekijä
- Paperinleikkaaja
- Terähuoltomies
- Raskaan kaluston asentaja
- Lähihoitaja (vanhustyössä)
- Ratatyöntekijä
- Betonityöntekijä
- Teollisuusputkiasentaja
- Kokki
- Ilmastointiasentaja
- Veneenrakentaja
- Peittaaja
- Koneistaja
- Laivasähköasentaja
- Ahtaaja

VARMA

Lisätietoa

- Työntekijän eläkelaki, §53 ja §102 (muissa työeläkelaiessa vastaava sisältö)

  http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060395
- Kaikkien työeläkelaitosten sivut, esim. Varma Työuraeläke – http://www.varma.fi/elakkeet/hae-elaketta/tyouraelake/
- Eläketurvakeskuksen (ETK) soveltamisohje

https://www.tyoelakelakipalvelu.fi/telp-publishing/vepa/folder.faces?folder_id=201060&navigation_history=200001&scroll=0

- Mäkelä Kari ja Markus Mika. Työuraeläke. Työterveyslääkäri 2023;41(3):24-27

VARMA

VISIO

Me tuemme sinua maailmassa, jossa on käynnissä mieletön muutos.

VARMA